

Princip og den almindelige Valgret, som jo er det stik modsatte Princip af alt, hvad der hedder det patriarkalske. Det vil derfor naturligtvis være højt uvist, hvorledes denne Lov overhovedet kommer til at virke. Alt Staten, som det er blevet fremhævet, vil komme til at bære en Del af de kommunale Byrder, er sikkert, alt andet er usikkert. Hvis man antager, at man bliver nødt til at opstille det bekendte Enten-Eller, som jeg har tilladt mig at bemærke ved Fattiglovens Behandling — og jeg har ikke kunnet lade mig overbevise efter alt, hvad jeg har hørt, om, at det kan stille sig anderledes — saa vil Forholdene en ten væsentlig blive saaledes, som de hidtil have været, og saa vil Hjælpen væsentlig blive opfattet som Fattighjælp, hvad enten man kalder det Alderdomsforsørgelse eller ikke, og blive ydet væsentlig som Fattighjælp, og i saa Tilfælde er der i Virkeligheden intet naaet, kun at det uklare, taagede, ganske vist efterhaanden vil forsvinde for at give Plads for det gamle, bekendte Måsn, nemlig Fattigvæsenets, eller Udviklingen vil foregaa saaledes, at Kravene og Fordringerne stige og at alles Higen efter at faa kommunal og politisk Magt vil vokse og man vil saa efterhaanden lære at benytte sin Magt. Thi nu har Staten erkendt det, som de cærede Herrer fra den Side, man kalder den socialistiske Side, bestandig have hævdet, at det er Samfundet, som skulder sine Medlemmer alle disse Goder, ganske vist samtidig med, at man ogsaa forlanger, at Samfundet skal lede Produktionen — men saavidt ere vi dog ikke komne endnu — og at det er Samfundet, der skal afhjælpe alle Mangler; det skal ikke være Individet, Slægten, Familien eller frie Sammenslutninger, der væsentligst have Ansvaret, men, naar der er Mangler til Stede, skal Samfundet i første Linie træde til. Med det Princip lyst i Ruld og Røn tvivler jeg ikke om, at den almindelige Valgret paa mange Steder vil forstaae at benytte denne Lov paa en saadan Maaade, at de Herrer Socialisters Fordringer ogsaa ville mer eller mindre blive gennemførte efterhaanden ogsaa paa andre Omraader. Der er i dette Lovforslag ikke Spørgsmaal alene om Arbejderklassen, som man gerne vil give det Udseende af, naar man pointerer Lovforslagets patriarkalske Standpunkt, men her er Spørgsmaal om Individet overhovedet, og jeg ser ikke, hvorfor ikke hele Mellemlasfen, som man plejer at benævne dem, Folk, der leve som Detaillister eller Smaamestre i forskellige Forhold, smaa Embeds- og Bestillingsmænd o. s. v., skulle forlange Alderdomsforsørgelsen,

naar det er en Slags Hædersgave, som det er anerkendt for at være, uden Spor af Virkninger, der i nogen Henseende skulde være ubehagelige. Tværtimod, man faar jo Attest for at have ført et ordentligt Livned, naar man faar denne Hjælp. Saa veed jeg ikke, hvorfor vi ikke næsten alle under visse Forhold skulde søge denne Hjælp, naar vi ere 60 Aar. (En Stemme: Man skal være ubemidlet.) Ja, det er uhyre let at sørge for i Verden, det er langt lettere end at blive bemidlet. Det er ogsaa den hele Tendens, der gaar igennem Lovforslaget, at rette en Opfordring til Folk om at vise Sorgløshed og lade Samfundet sørge for Resten. Men derved vil, som jeg allerede tidligere har tilladt mig at nævne, selvfølgelig alle de Baand, der hidtil have været, og som have lettet Samfundet for Byrder, Baandet mellem Husbond og tro Thyende, mellem Forældre og Børn, mellem Arbejdsgivere i den store Maalestof og deres Arbejdere efterhaanden blive overstaarne, og de maa blive overstaarne. Hvem vil bemynde sig om at ernære en gammel Moder, naar Samfundet skal gøre det, naar hun er 60 Aar; saa siger man til Samfundet: Vær saa god at træde til. Man kan endog rimeligvis beholde hende i Huset, og man kan høre 1 à 200 Kr., hvad det nu kan blive til, ved den offentlige Kasse, thi det har man jo Ret til efter denne Lov. Forholdet mellem Husbonden og det tro Thyende vil selvfølgelig ogsaa i flere Henseender blive overstaaret, thi hvorfor skulde man egentlig hjælpe sine Folk, foruden at man selv kommer til at betale en stor Stat til den almindelige gratis Alderdomsforsørgelse, man kan jo blot henvise til den Hædersgave, som enhver 60-aarig skal modtage. Hvem vil i Fremtiden mere stifte Legater for værdige og gamle trængende? Dette Spørgsmaal vil vel sagtens ogsaa falde bort, naar vi ret komme ind paa den socialistiske Vej, som de tre cærede Medlemmer her i Tinget mærkelig nok synes at have faaet Forsamlingen til at gaa ind paa, hele den høje Lovgivningsmagt, enten de have arbejdet for denne Løsning bevidst eller ubevidst (Berntsen: De skønne ikke paa det!) Nej, mærkeligt nok skønne de ikke paa det! Stiftelsen af Legater for værdige trængende maa falde bort, thi det Begreb: gamle værdige trængende, maa ophøre i den Forstand, hvori det hidtil er brugt, thi i Fremtiden maa Samfundet sørge for, at der ikke længere eksisterer gamle værdige trængende. De skulle jo ikke mere eksistere efter denne Lov. Alt det naturligtvis i mange Tilfælde ikke vil gaa,